

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA WE WŁOCŁAWKU
(POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH AKADEMIA KUJAWSKO-POMORSKA W BYDGOSZCZY
(POLSKA)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VI Міжнародної конференції

16 листопада 2023 року

***м. Київ
КНУБА***

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 16 від 22 грудня 2023 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – 562 с.

ISBN 978-617-8171-03-2

У матеріалах VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

ISBN 978-617-8171-03-2

© КНУБА, 2024

Паламарчук Дмитро Анатолійович,
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної
освіти Київського національного
університету будівництва і архітектури;
Мацьовита Марина Олександрівна,
студентка Київського фахового коледжу
архітектури, будівництва та управління;
Ткачова Анастасія Сергіївна,
студентка Київського фахового коледжу
архітектури, будівництва та управління

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КОНТЕКСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ

Штучний інтелект (ШІ) став невід'ємною частиною нашого повсякденного життя: від голосових помічників, таких як Siri та Alexa, до алгоритмів рекомендацій на Netflix і Amazon. Оскільки штучний інтелект продовжує розвиватися, його потенційне застосування у вихованні дітей, догляді за дітьми та ранній освіті стає все більш очевидним.

Штучний інтелект постає як потужний інструмент для трансформації різних сфер життя, включаючи освіту та емоційне виховання [1]. Емпатія, здатність розуміти почуття інших і розділяти їх, є вирішальним аспектом людської взаємодії. Це дозволяє нам спілкуватися один з одним, будувати міцні стосунки та підтримувати один одного у скрутні часи. Оскільки, наш світ стає все більш цифровим, роль емпатії в нашому житті розвивається, і штучний інтелект (ШІ) відіграє значну роль у цій трансформації.

За останні десятиліття виникла потреба у розвитку емоційної інтелігенції та соціальних навичок. Традиційно емоційне виховання було сферою батьків, вчителів та інших опікунів. Вони відповідають за те, щоб навчити дітей розпізнавати, виражати та керувати своїми емоціями, а також як

співчувати іншим. Проте стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту змінює ландшафт емоційної освіти, оскільки дослідники та педагоги досліджують нові способи впровадження штучного інтелекту в процес навчання [2]. Але традиційні методи емоційного виховання часто виявляються обмеженими у забезпеченні індивідуалізованого підходу та наданні змоги для розвитку емоційної грамотності.

Одним із найперспективніших напрямків досліджень ШІ є розробка емоційно інтелектуальних машин. Ці машини розроблені, щоб розпізнавати людські емоції та реагувати на них, дозволяючи їм взаємодіяти з людьми більш природним і чуйним способом. Ця технологія має потенціал революціонізувати не лише спосіб нашої взаємодії з машинами, але й спосіб, яким ми навчаємо наших дітей співчуттю. Інтеграція ШІ в емоційне виховання дозволяє аналізувати та розпізнавати емоції учнів, що відкриває шлях до створення індивідуалізованих програм. Алгоритми можуть виявляти емоційні виклики та пропонувати стратегії для їх подолання.

Наприклад, дослідники з Массачусетського технологічного інституту (MIT) розробили систему AI під назвою Affective Computing, яка призначена для розпізнавання людських емоцій і реагування на них. Ця система використовує поєднання програмного забезпечення для розпізнавання обличчя, аналізу голосу та інших датчиків, щоб виявити емоційний стан людини, а потім відповідно коригувати її поведінку. Цю технологію можна використовувати в різних навчальних закладах, починаючи від допомоги дітям з аутизмом навчитися розпізнавати емоції та реагувати на них, до навчання співчуття студентам у більш інтерактивний та привабливий спосіб. Але вчителі чи батьки повинні пояснювати учням, що використання AI-інструментів може бути корисним, коли вони допомагають з генерацією ідей, первинним збором інформації та покращенням написаного. Проте це не означає, що в навчанні та майбутній кар'єрі можна повністю покладатися на такі інструменти та видавати їхню роботу за свою [2, 3].

Ще одним із найперспективніших застосувань штучного інтелекту у

вихованні дітей та догляді за ними є розробка розумних іграшок та освітніх інструментів. Ці пристрої можуть залучати дітей до інтерактивного навчання, адаптуватися до їхніх індивідуальних потреб і забезпечувати зворотній зв'язок у режимі реального часу з батьками та вчителями. Наприклад, роботи на основі штучного інтелекту можуть навчати дітей науковим, технологічним, інженерним та математичним поняттям (STEM), а розумні програми можуть допомогти їм розвинути мову та навички грамотності.

Іншим прикладом потенціалу штучного інтелекту в емоційному вихованні є використання технологій віртуальної реальності (VR) і доповненої реальності (AR). Цей захоплюючий досвід можна використовувати, щоб допомогти людям розвинути емпатію, поставивши їх у ситуації, де вони можуть відчувати емоції та точки зору інших з перших вуст. Наприклад, Організація Об'єднаних Націй створила віртуальну реальність під назвою «Хмари над Сідрою», яка дозволяє користувачам стати на місце сирійської біженки та відчувати її повсякденне життя в таборі для біженців. Доведено, що цей потужний досвід підвищує співчуття та розуміння серед тих, хто в ньому бере участь [3...5].

Використання віртуальних агентів та інтерактивних технологій сприяє розвитку емпатії та соціальних навичок. Дітям та дорослим надається можливість взаємодії з технологією в контрольованому середовищі, що сприяє ефективному вивченню емоційної взаємодії.

На додаток до цих прямих застосувань штучного інтелекту в емоційному вихованні, технологія також використовується для підтримки вчителів і вихователів у їхніх зусиллях навчити емпатії. Інструменти на основі штучного інтелекту можуть допомогти викладачам визначити учнів, які можуть мати емоційні проблеми, дозволяючи їм втрутитися та надати підтримку до того, як проблеми загостряться. Наприклад, стартап-компанія Lexplore використовує ШІ для аналізу рухів очей учнів під час читання, допомагаючи вчителям ідентифікувати тих, хто може відчувати емоційні труднощі.

Крім того, штучний інтелект також можна використовувати для аналізу

великих обсягів даних для виявлення моделей і тенденцій емоційного благополуччя, надаючи цінну інформацію для освітян і політиків. Наприклад, дослідники з Університету Південної Каліфорнії розробили систему ШІ, яка може аналізувати публікації в соціальних мережах, щоб виявити ознаки депресії та інші проблеми з психічним здоров'ям. Ця інформація може бути використана для інформування про втручання та програми підтримки, допомагаючи створити більш чуйне та емоційно здорове суспільство.

Використання ШІ у емоційному вихованні є перспективним напрямком, проте вимагає уваги до етичних питань. Щоб вирішити цю проблему, розробники повинні переконатися, що їхні технології штучного інтелекту відповідають нормам захисту даних, таким як Загальний регламент захисту даних (GDPR) у Європейському Союзі. Крім того, системи штучного інтелекту повинні бути розроблені з урахуванням прозорості та зрозумілості, що дозволить батькам і вчителям зрозуміти, як вони працюють, і приймати обґрунтовані рішення щодо їх використання [2, 3, 5].

Ще однією проблемою в інтеграції штучного інтелекту в технології виховання та догляду за дітьми є необхідність збалансувати автоматизацію та взаємодію з людьми. Хоча штучний інтелект може надати цінну інформацію та підтримку, він не може замінити важливу роль батьків, опікунів і вчителів у вихованні емоційного, соціального та когнітивного розвитку дітей. Тому технології штучного інтелекту повинні бути розроблені таким чином, щоб доповнювати, а не замінювати догляд за людьми та керівництво. Наприклад, системи моніторингу на основі штучного інтелекту можуть допомогти батькам і опікунам відстежувати успіхи дітей і виявляти потенційні проблеми, але не слід покладатися на них як на єдине джерело інформації чи прийняття рішень.

Окрім етичних міркувань, розробка технологій штучного інтелекту для батьківства, догляду за дітьми та ранньої освіти вимагає глибокого розуміння дитячого розвитку та педагогіки. Системи штучного інтелекту мають бути розроблені таким чином, щоб узгоджуватись із практиками, що ґрунтуються

на фактичних даних, і сприяти розвитку відповідного досвіду навчання. Це може включати співпрацю між розробниками штучного інтелекту, педагогами та експертами з розвитку дітей, щоб гарантувати, що технології штучного інтелекту базуються на надійних освітніх принципах і пристосовані до унікальних потреб дітей і сімей.

До інтеграції штучного інтелекту в технології виховання та догляду за дітьми слід підходити з культурною чутливістю та інклюзивністю. Системи штучного інтелекту мають бути розроблені з урахуванням різноманітних культур, мов і стилів навчання, забезпечуючи всім дітям рівний доступ до високоякісних освітніх ресурсів. Це може включати включення багатомовної підтримки, культурно релевантного контенту та настроюваних налаштувань навчання в інструменти та програми на основі ШІ [4...6].

З розвитком технологій та удосконаленням методів обробки даних, можна очікувати подальший розвиток цієї сфери. Загалом, ШІ вносить значний вклад у сферу емоційного виховання, забезпечуючи інноваційний підхід до розвитку емоційної грамотності та соціальних навичок. Інтеграція штучного інтелекту в емоційну освіту представляє новий і захоплюючий рубіж у галузі дослідження емпатії. Використовуючи потужність штучного інтелекту, ми можемо розробити інноваційні інструменти та методи, щоб ефективніше навчати емпатії, підтримувати тих, хто бореться з емоційними проблемами, і врешті-решт створити більш співчутливий і розуміючий світ. При використанні ШІ у емоційному вихованні важливо враховувати етичні аспекти та забезпечувати захист приватності. Необхідно розробляти стандарти безпеки та забезпечувати прозорість в обробці особистих даних. Вирішуючи ці проблеми та співпрацюючи з експертами з розвитку та освіти дітей, розробники штучного інтелекту можуть створювати інноваційні рішення, які дають змогу батькам, опікунам і вчителям виховувати нове покоління учнів.

Список використаних джерел

1. Психологія особистості : навчальний посібник / укладачі Петухова І.О., Калениченко Р.А., Льовкіна О.Г. та ін. ; за заг.ред. Є.М.Суліми. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. 338 с.

2. Michael Elsen-Rooney NYC education department blocks ChatGPT on school devices, networks. Режим доступу URL: <https://www.chalkbeat.org/newyork/2023/1/3/23537987/nyc-schools-ban-chatgpt-writing-artificial-intelligence/> (Дата звернення 14.11.2023 р.).

3. Іван Примаченко Штучний інтелект в освіті: можливості, виклики та перші кроки великої адаптації Режим доступу URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/08/4/255650/> (Дата звернення 14.11.2023 р.).

4. Паламарчук Д. А. Педагогічні засади дистанційного викладання технічних дисциплін. Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України : матеріали IV Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю, Київ, 17 листопада 2021 року. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2022. С. 192–194.

5. World Innovation Summit for Education зосередиться на майбутньому освіти в епоху штучного інтелекту Режим доступу URL: <https://ts2.space/uk/world-innovation-summit-for-education-зосередиться-на-майбутньому-о/#gsc.tab=0> (Дата звернення 14.11.2023 р.).

6. Паламарчук Д. А. Проблеми викладання точних дисциплін у загальноосвітніх школах та коледжах. Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства : матеріали IV Всеукраїнського науково-практичного круглого столу з міжнародною участю 24 квітня 2019 р. Ірпінь : УДФСУ, 2019. С. 137–140.

<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Піддубняк Юрій Андрійович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У СПОРТИВНИХ КОМАНДАХ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ	276
<i>Озерова Ольга Анатоліївна, Щедрін Денис Олександрович</i>	
ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ	280
<i>Онишко Роман</i>	
ВИКОНАННЯ РОБІТ З БУДІВНИЦТВА ТА МОНТАЖУ В ГАЛУЗІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ЗА СПЕЦИФІЧНИХ УМОВ АБО ОСОБЛИВИХ ОБСТАВИН.....	283
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович</i>	
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПЕСТАЛОЦЦІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ	285
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Дорошук Дарья Валентинівна, Прасол Катерина Сергіївна</i>	
БОТИ МЕСЕНДЖЕРІВ, ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ	290
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Збанацька Маргарита Ярославівна, Бондар Катерина Дмитрівна</i>	
МИСТЕЦТВО І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ	294
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Куприненко Данііл Вадимович, Іванова Софія Олександрівна</i>	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКИ У МЕДИЦИНІ	297
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Левківська Сніжана Миколаївна, Бабенко Софія Павлівна</i>	
ОСВІТА ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ	301
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Мацьовита Марина Олександрівна, Ткачова Анастасія Сергіївна</i>	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КОНТЕКСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ...	306
<i>Паламарчук Дмитро Анатолійович, Сорока Вероніка Юріївна, Базака Дар'я Іванівна</i>	
ІНФОРМАТИКА ЯК СПОСІБ ЗАЛУЧЕННЯ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ	312

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної конференції

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Підписано до друку 04.01.2024 р.

Видавець ФОП Ямчинський О.В.

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 6554 від 26.12.2018 р.

Формат 60×84/16. Наклад 100 пр. Ум. друк. арк. 36,8. Зам. № 05-8.

Виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Васильківська, 32

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.